अगस्त्यमत्सर (agastya-matsara) *m.* hatred or malice against (sage) Agastya जलनिधिपानप्रकुपितवरुणोत्साहितेनागस्त्यमत्सरात्तदाश्रमसमीपवर्त्यपर इव वेधसा महाजलनिधिरुत्पादितः Kād. 22. 8.

अगस्त्यमयी (agastya-mayī) *f.* name of Tripurasundarī (who is of the form of (sage) Agastya) नमः···अगस्त्यमयि BrahmāṇḍP. iii. 43. 14(4)

अगस्त्यमहामुनि (agastya-mahāmuni) *m.* the great sage Agastya अगस्त्यमहामुनिः···कमपि मन्त्रमुपादिशत् Rāgh. 19. 45.

अगस्त्यमार्ग (agastya-mārga) *m.* **i** the path of sage Agastya शिखरगतसूर्याचन्द्रमस्तया विस्तारितलोचनोऽगस्त्यमार्गमिवोद्वीक्षमाणः (विन्ध्यः) VāsDa. 90. 1; **ii** the path of Agastya star (i. e. Canopus) एतद्द्वयस्यागस्त्यमार्गस्य यदनन्तरं (? यदन्तरं) मध्यं तेनाग्निहोत्रिणः ··· दिवम्···गच्छन्ति दक्षिणादिगाश्रितोऽयं मार्गः DipKa. 91. 12 (*on* 3. 184)

अगस्त्यमुख (agastya-mukha) *adj.* headed by (sage) Agastya अनुजग्मू रथं शार्वम्···पराशरागस्त्यमुखा महर्षयः MatsyaP. 133. 67; दिदृक्षवः··· मुनयः पुरद्विषम् । उपमन्युदधीचिगौतमत्रितलागस्त्यमुखाः समाययुः S'aṅkaDigVi. (Mā.) 5. 36.

अगस्त्यमुख्य (agastya-mukhya) *adj.* headed or preceded by (sage) Agastya अगस्त्यमुख्यैः परमर्षिभिश्च । पाण्ड्याधिराज्ये कलिताभिषेकः शशास पृथ्वीं सः S'ivLī. 12. 94.

अगस्त्यमुनि (agastya-muni) *m.* **1** the star Agastya (i. e. Canopus) तस्यागस्त्यमुनेः पयोद्युतिकृतश्चारः समासादयम् BṛSaṁ. 12. 0; 107. 2; उदये चागस्त्यमुनेः ··· । सर्वारिष्टं नश्यति Sārā. 12. 9; **2** sage Agastya लक्ष्मीमगस्त्यमुनिनेव च यः स धत्ते HarVi. 31. 26; 47. 8; चित्रेश्वरमिदं पीठमगस्त्यमुनिनिर्मितम् SkandP. vi. 36. 1; इत्युक्तोऽगस्त्यमुनिना शुको ब्राह्मणसत्तमः । बभूव राक्षसः AdhyāRā. vi. 5. 22; अगस्त्यमुनिमभियोद्धुमुच्चलिताभिर्विन्ध्यशिखरावलीभिरिव करिघटाभिः···आपूर्यमाणकटकविनिवेशः काञ्चिदेशमविशत् TilaMañ. 82. 10; विन्ध्य इवागस्त्यमुनिवञ्चितस्त्वपया पातालमधिष्ठितवान्···राजा···शिखण्डतिलको नाम UdaySuKa. 95. 3; (भारद्वाजः) द्रोणाचार्ये अगस्त्यमुनौ TrikāŚe. iii. 3. 86; पुंस्याग्निमारुतोऽगस्त्यमुनौ त्रिषु तु देवता NānārthāSaṁ. iii. 95. 30; iii. 106. 10; भवेदुदयनो वत्सराजेऽगस्त्यमुनावपि ViśvaPra. 98. 168.

अगस्त्यमुनिवर्य (agastya-munivarya) *m.* the great or eminent sage Agastya सुतीक्ष्ण गच्छ त्वं शीघ्रमागतं मां निवेदय । अगस्त्यमुनिवर्याय AdhyāRā. iii. 3. 6.

अगस्त्यमुनिसंत्रास (agastyamuni-santrāsa) *m.* fear (of being swallowed up) by sage Agastya तेन केरलभूपालकीलालकलुषीकृतः । अगस्त्यमुनिसंत्रासमत्याज्यत पयोनिधिः VikraDeC. 4. 18.

अगस्त्यमूर्ति (agastya-mūrti) *f.* the person of (sage) Agastya, the very (sage) Agastya अगस्त्यमूर्तिरिव पीतोद्वीर्णगम्भीरशब्दसमुद्रा···अचलपुरं नाम नगरम्···अधिवसति···ब्रह्मसंततिः AvantiKa. 9. 12.

अगस्त्यरस (agastya-rasa) *m.* juice of (the leaf or bark or flower of) the plant *Agasti grandiflora* घृष्टमभ्रकचूर्णं तु···अगस्त्यरससंयुतम् । ··· तद् द्रवेत् पक्षमात्रेण शिलासैन्धवयोजितम् Rasā. 6. 26.

अगस्त्यरुष् (agastya-ruṣ) *f.* wrath of (sage) Agastya अगस्त्यरुषा पुनर्निधिरयमपामीषत्पानस्तपांसि नमोऽस्तु वः AnarghaRā. 7. 15.

अगस्त्यरूपधृक् (agastyarūpa-dhṛk) *adj.* assuming the form of (sage) Agastya अगस्त्यरूपधृक् सोऽपि राक्षसः शुकमब्रवीत् AdhyāRā. vi. 5. 10.

अगस्त्यर्षि (agastyarṣi) *m.* sage Agastya मुनिस्तु स्यादृषौ पुमान् । अगस्त्यर्षौ च NānārthāSaṁ. i. 129. 1009; ii. 61. 172; iii. 37. 133.

अगस्त्यर्षिक (agastyarṣi-ka) *adj.* (a *mantra*) having Agastya for the seer or composer अगस्त्यर्षिकं गायत्रीच्छन्दस्कं लमितिबीजम(? व)न्तं नमःशक्तिकं लक्ष्मणमन्त्रम्···जप्त्वा राममन्त्रस्य षट्सहस्रं जपं कुर्यात् VīraMi.(Bhakti.) 107. 30.

अगस्त्यलाञ्छित (agastya-lāñchita) *adj.* [*f.* -ā] marked by (the sojourn of) Agastya or by the star Canopus (with *diś* the south) सः ··· दिशं प्रति प्राहिणोत्···। अङ्गदाधिपमगस्त्यलाञ्छिताम् Rāgh. 11. 69.

अगस्त्यवचन (agastya-vacana) *n.* words or instruction of sage Agastya तं (=रामम्) शिष्यः प्रश्रितं वाक्यमगस्त्यवचनं ब्रुवन् । प्रावेशयद् यथान्यायम् Rāmā. iii. 11. 15; VāsaDa. 82. 5; अधुनागस्त्यवचनाद् रामः पञ्चवट्यां प्रतिवसति MahāvīC. v. 9(1) (122. 13); तच्छ्रुत्वागस्त्यवचनं व्यासः प्रोवाच तं मुनिम् SkandP. ii(8). 1. 56; प्रतीहारस्ततो राममगस्त्यवचनाद् द्रुतम् । ··· अब्रवीद् वाक्यम् AdhyāRā. vii. 1. 10; पार्थ सिंहासनकाले काककाष्ठं यदा भवेत् । सिंहासनं भवत्येव काककाष्ठं न भण्यते । इत्यगस्त्यवचनात् । प्रवेशकाले चेत् काककाष्ठं भवति तदा सिंहासनं कर्तव्यं न तु काककाष्ठं कर्तव्यम् CaturDī. 15. 19.

अगस्त्यवट (agastya-vaṭa) *m.* name of a sacred tree (in the Himālayas where the sage Agastya performed penance) अगस्त्यवटमासाद्य वसिष्ठस्य च पर्वतम् । भृगुतुङ्गे च कौन्तेयः कृतवाञ्शौचमात्मनः MahāBhā. i. 207. 2; cf. **अगस्त्यवन.**

अगस्त्यवत् (agastya-vat) *adv.* like sage Agastya कः कर्तुमुत्सहेत समुद्रमगस्त्यवद् वा पिबेत् YogBh. 192. 5 (*on* 4. 10)

अगस्त्यवन (agastya-vana) *n.* Agastya's forest (name of a sacred place) अगस्त्यवट(v. l. °वन)मासाद्य···कौन्तेयः कृतवाञ्शौचमात्मनः MahāBhā. i. 207. 2; cf. **अगस्त्यवट.**

अगस्त्यवाच् (agastya-vāc) *f.* words of (i. e. advice of) the sage Agastya इत्थं यत्र प्रेरितोऽगस्त्यवाचा सेतुं रामो बन्धयामास वार्धौ S'aṅkaDigVi. (Mā.) 14. 133.

अगस्त्यविद्या (agastya-vidyā) *f.* Agastya's hymn, spell composed by Agastya (लोपामुद्रापते) अथवा लोपामुद्राशब्दस्तद्विद्यापरस्त्रिपुरसुन्दरीपरो वा । सैव पतिरुपास्या यस्येत्यर्थः । न चागस्त्यविद्योपासकस्य कथं तथात्वव्यपदेशः । शाखान्तराधिकरणन्यायेन विद्ययोरभेदाभिप्रायेणोपपत्तेः LalitāSaBh. 7. 24 (*on* 12)

अगस्त्यविस्तार (agastya-vistāra) *m.* extension of (the family of) the sage Agastya साम्भवाहास्त्रिप्रवराः, आगस्त्यदार्ढच्युतसाम्भवाहेति । अगस्त्यविस्तारेऽप्येते वक्ष्यन्ते VīraMi.(Saṁskāra.) 641. 8.

अगस्त्यविहित (agastya-vihita) *adj.* (a medicine) prepared or prescribed by the sage Agastya अगस्त्यविहितं श्रेष्ठं रसायनमिदं शुभम् CaraS. vi. 18. 62 (1941 Ed.); अगस्त्यविहितं धन्यमिदं श्रेष्ठं रसायनम् AṣṭāHṛ. iv. 3. 132 (comm. अगस्त्येन महर्षिणा निर्मितमेतद्रसायनम्) ; AṣṭāSaṁ. ii. 29. 11 (4. 5)

अगस्त्यवृक्ष (agastya-vṛkṣa) *m.* the tree *Agastya grandiflora* अगस्तिस्तु पुमान्···। अगस्त्यवृक्षे NānārthāSaṁ. ii. 59. 148; ii. 170. 1405.

अगस्त्यवृत्ति (agastya-vṛtti) *f.* conduct or action of the sage Agastya (in swallowing up the ocean) अपि सत्पथनिष्ठानामाशाः पूरयितामपि । अगस्त्यवृत्तिर्मेघानां हन्त मालिन्यकारणम् SubhāNī. 2. 4.

अगस्त्यव्रत (agastya-vrata) *n.* name of a vow or religious observance एतद् वः कथितं सर्वम्···अगस्त्यव्रतमेव च MatsyaP. 291. 10; कुट्टन्याः पुनरुत्कटोत्कटमिदं तत्रास्त्यगस्त्यव्रतम् Mugdhopa. 33; अगस्त्यव्रतमस्त्यन्यत् सर्वपापप्रणाशनम् BhaviP. 774A. 14 (iv. 118. 1)

अगस्त्यशाप (agastya-śāpa) *m.* curse of sage Agastya नहुषः ··· । अगस्त्यशापाभिहतो विनष्टः शाश्वतीः समाः MahāBhā. v. 18. 13; नहुषोऽपि··· अगस्त्यशापादजगरत्वं जगाम VedāntKa. 354. 13 (*on* iii. 1. 22)

अगस्त्यशासन (agastya-śāsana) *n.* advice or instruction of the sage Agastya अगस्त्यशासनादास्ये(? स्ते) पञ्चवट्यां रघूद्वह: AnarghaRā. 5. 4.

अगस्त्यशास्त (agastya-śāsta) *adj.* [*f.* -ā] southern (ruled by Agastya) (with *diś*) अगस्त्यशास्तामभितो दिशं तु शिरांसि तेषां कुरुसत्तमानाम् MahāBhā. i. 184. 9; अगस्त्यशास्तां च दिशं प्रयाताः स्म जनार्दन MahāBhā. v. 141. 41.

अगस्त्यशिष्य (agastya-śiṣya) *m.* **A** disciple of the sage Agastya **i** Sutīkṣṇa आश्रमोऽगस्त्यशिष्यस्य पुण्यो देवसभे गिरौ MahāBhā. iii. 86. 14; लक्ष्मणः···। अगस्त्यशिष्यमासाद्य वाक्यदुमेवाच ह Rāmā. iii. 11. 1; सुतीक्ष्णनामा ··· अगस्त्यशिष्यः···तपस्तेपे SkandP. iii(1). 18. 6; पितरौ मे···भस्मसात्कृतौ ।··· सुतीक्ष्णेन सुतपसागस्त्यशिष्येण वै तदा S'ivaP. iv. 20. 15 (371B. 1); सुतीक्ष्णः स्वयमागतः । अगस्त्यशिष्यो रामस्य मन्त्रोपासनतत्परः AdhyāRā. iii. 2. 26; **ii** S'veta अगस्त्यशिष्यश्वेतस्य प्रसादाद् द्विजसत्तमाः SkandP. iii(1). 39. 67; **B** any disciple of Agastya इत्यादिक्षन् नृपपुरुषानगस्त्यशिष्याः S'ivLī. 6. 36.

अगस्त्यशीलित (agastya-śīlita) *adj.* [*f.* -ā] visited or frequented by Agastya (the south) निरत्यया दिगियमगस्त्यशीलिता RāmC. 15. 10.

अगस्त्यसंवाद (agastya-saṁvāda) *m.* dialogue or discourse with Agastya इन्द्रेणागस्त्यसंवाद एष धर्म उदाहृतः NītiMañ. 58.

अगस्त्यसंश्रय (agastya-saṁśraya) *m.* sage Agastya's resort or hermitage रामः···जगामागस्त्यसंश्रयम् BrahmāṇḍP. ii. 35. 43.

अगस्त्यसंहिता (agastya-saṁhitā) *f.* name of a work (a compendium on the Tantra literature) 'नीलकण्ठो भवेन्मर्त्यो ब्राह्मणश्चेत् परात्परः' इत्यगस्त्यसंहितायामुक्तम् S'aṅkaVi.(Ā.) 45. 21; अथागस्त्यसंहितायाम्—'दधि क्षीरं घृतं गव्यम्···व्रतान्तरे प्रशस्तं च' TantrSā.(K.) 28. 30; 37. 16; चैत्रशुक्लनवमी रामनवमी । तदुक्तमगस्त्यसंहितायाम्—'चैत्रे नवम्यां प्राक्पक्षे···आविरासीत् स कलया कौसल्यायां परः पुमान्' NirṇaSi. 64. 24; VīraMi.(Samaya.) 52. 21; NityoNi. 164. 5.

अगस्त्यसंदर्शन (agastya-sandarśana) *n.* the appearance or sight of the star Canopus यस्मिन् देशे यस्मिन् दिने अगस्त्यसन्दर्शनं भवति तस्मिन् देशे तस्मिन्नर्घ्यदानम् CaturCin. ii(3). 901. 2.